

# TIMON LEÁNYA

Regényrészlet

ANDREJ HIENG

Nem sokkal ezután megindultak hazafelé. Leban mindeddig szívesen hallgatta Anna elbeszélését, egyre buzdította, hogy csak mondja, most elhallgatott. A kezét sem nyújtotta neki, hogy biztosabban lépkedhesen, valamiféle szemérmesség fogta le a mozdulatát: néha túlon-túl sok bátorságot veszünk magunknak, és zavarba jövünk.

A szél gyorsan szerteúzte a fellegeket az égbolton, a köd szétfoszlott, hidegebb lett. Az éjszaka szép időt ígért.

Anna ment elől. Közömbös, hosszú léptekkel járt, akár a macska. Noha arca derűsnek látszott, Leban érezte, hogy úgy dúlnak benne a gondolatok, mint a vihar. Láttá, hogy átadta magát emlékeinek, amelyek már nem is voltak emlékek, hanem életének legfőbb mozgatóereje. Összerezzen.

Hirtelen megérezte, hogy válásuk elkerülhetetlen, s mielőtt még tudára ébredt volna ennek az érzésnek, lelke sötétséggel telt meg. Ez az érzés kezdetben homályos volt, de a szíve éppen ezért gyorsabban, olyan szaporán vert, mint a harkály csőrének pergő kopogása.

— Miért? — kérdezte önmagát.

Néhány pillanat múlva megkapta a választ: a szülei akarják őket szétválasztani... Igen, itt van a kutya eltemetve...

A szülők, az apák lettek mindennél fontosabbak. Anna szüntelen a maga édesapját kereste, Lebannak meg csak arra szolgált az apja, hogy megértse anyja jellemét. Sokszor hallotta, hogy az emberek nagy része szenvedélyesen követeli édesapját, azt a lényt, aki be tudja szemezni az almafát, és meg tudja húzni sorsunk határait: egy biztonságos, előre megkörvonalazott világot keresnek.

— Én sosem kerestem — mondotta magában. — Már ez is megkülönböztet Annától! Két, ellentétes irányban indultunk el, már akkor, amikor a világra jöttünk. Annál nevetségesebb, hogy mások bennem vélték meglelni a végzetes apát.

A benne rejlő sötétség egyre sűrűbb, nehezebb lett. Az éjszaka lassanként kivilágosodott, a felhők magasabbra emelkedtek, és az Orion a hegyek fölött ragyogott. Érzéketlenül figyelte, hogyan változik Anna arca a fenyők alatt, a fehéren villogó homok fényében. Most pontosan meg tudta különböztetni a meghatódottságot a betegségtől. Mert nagy betegség volt. Kevés, egészen kevés erő kellett volna csak hozzá, hogy hangosan kimondja, amit a fejében forgatott és amit egyre ismé-

telgetett magában: — Nem játszhatom el édesapád szerepét. A rokokó komédiák öregemberének szerepét tanultam meg. Azt hiszem, igazad volt, Anna: te is, én is a magunk útját járjuk.

Anna folyton az édesanyja felől kérdezősködött. Leban röviden elmesélte, mi történt azon a két éjszakán. Beszélt Prohaskáról és szerelméről. Anna nagy odaadással hallgatta, pedig látszott rajta, hogy a történet egy részét ismeri. A végén megkérdezte, hogy édesanyja meg az oboás együtt maradnak-e. Leban azt válaszolta, hogy nem tudja, de minden jel arra mutat, hogy így lesz. Anna komolyan, a mosoly legkisebb nyoma nélkül mondta:

— Lesz, aki gondját viseli Anyjának... És jó lesz így! Igen... még az a nyomorúságos nyugdíj is elfogadhatóbb, mint az én mesterségem. Észrevettem, hogy anya fél valamitől, de hiszen bizonyos időszakban ez egészen természetes jelenség. Azt szokás mondani, hogy a gyermekeknek és a szülőknek sok mumusuk van. Te nem szoktál néha félni?

Leban csak bólintott. Inkább arról akart beszélni, ami számára kizárólag fontos volt. Megkérdezte Annát, mit akar még elmondani, hiszen történeteinek se vége, se hossza.

Anna meglassította lépteit. Úgy nézett maga elé, mintha a sötétségből várna üzenetet, választ, arra, mit mondjon el, mit tartson titokban. Bólogatott a láthatatlan beszélő szavaira, és amikor Leban felé fordult, éppen egy hullócsillag fénye villant meg, és Leban egy pillanatra látta szemének kitágult szembogarát, a szája mellett hullámzó mély ráncot, érezte keserűségét, mindazt, amit nem tudott fölfogni. Anna aztán elmondta, hogy a komédia vége még hátravan. Elmond neki mindent, de nem most. Most nem bírja.

— Kifárasztottál, kifáradtam. Még a színházban is, pedig ott szorgalmasan dolgoznak, adnak szünetet, pihenőt.

Meglehetősen késő volt már, amikor az Otthonba visszatértek. Mégis kaptak vacsorát. Holmiféle üzletemberek érkeztek külföldről, és két autóbusz szakszervezeti tagokat hozott, úgyhogy a személyzetnek édesmindegy volt, hogy adnak-e nekik is enni vagy sem.

A tükör előtt elhaladva Leban látta a hidegtől dermedt, piros arcokat, s mindjárt az jutott eszébe, hogyan hasonlította össze az első estén a saját és Anna arcát. A bárban történt. Anna arca nyugodt volt, mintha arany álarc borítaná, még a szeme is aranyfényben égett, a szája körül akkor is apró fintorok bujkáltak. Most is látta arcizmainak rángását, de most már tudta, mi okozza.

Az jutott eszébe, hogy tulajdonképpen nincs is végzete, márpedig ha az embernek nincs előre meghatározva a sorsa, az arckifejezése sem alakul ki. Ez járt az eszében, de érezte, mennyire nevetni való ez a gondolat. Fölhasználta Anna végzetét, az apját is, szaladt a lány után, és a maradékokat kapta. Néha az események után futott, amelyek úgy vonszolták maguk után, mint a póráz az ölebet. Közben azt hitte, hogy életének folyása előre megfontolt számításokon alapszik. Sohasem kételkedett a művészet értékében, járt Ravennában, és látta, hogyan győzedelmeskednek a mozaikok az idő fölött, látta, hogyan világít a zavaros vízből a katonaság és sok másféle halál. A dicsfényövezte néma szobrok kedvéért hajlamos volt arra, hogy ne vegye észre a való élet változásait. (Nem is sejtette, hogy a következő órákban előbb bestia, majd hős lesz, közömbös vagy öngyilkos. Nem tudta, hogy a

művészetnek nem adatik meg többé, hogy aranyos égboltokat és virágzó almafákat fessen.)

Vacsora közben úgyszólván egy szót sem szóltak. Annát a hideg rázta, remegett, mint azok az emberek, akik először vannak ilyen nagy magasságokban. Vacsora előtt pálinkát ittak, azután bort, s úgy érezték, hogy folyékony ólom kering az ereikben. Anna éppen a fénycső alatt ült. Szeme alá árnyék vetődött, a szája szögletében ránc sötétlett, nyilvánvalóan meglátszott, hogy már nem fiatal. A harmadik pohár után ismét beszélgetni kezdtek. Szavaik hidegek voltak, távol maradtak egymástól, éppen úgy, ahogy pillantásaik sem hozták közelebb egymást.

Leban Fejéről beszélt, azután a szonátákról, majd a gazdasszonyról.

Anna megkérdezte, mi a neve Leban édesanyja kutyájának. (Különös, a gazdasszony nem törődött vele, pedig azelőtt haragudott rá.) Leban arról beszélt, mit látott, mit tud. Megemlítette Castort is, azt a kutyát, amely az első estéjükön velük volt, nem sokat jelentett számukra, most is, hogy róla esett szó, éppen hogy csak elmosolyodtak.

— Milyen tervei vannak? Mit szeretne elérni a zenében?

Leban csak a fejét csóválta meg.

Valóban semmi többet? Anna ezután az olasz autójáról beszélt, az útról Zágráb és Logarska Dolina között. Az olasz remekül vezetett.

Leban kénytelen volt beismerni, hogy ismét féltékenységet érez, pedig már elszállt belőle, csak annyira érezte, amennyire egy seb lükte-tése fáj.

Anna maga elé dobta a szalvétát, és nevetni próbált. Csak annyit mondott, hogy úgy látszik, szerencsés csillagzat alatt született.

Lebannak eszébe jutott valami, és megkérdezte Annát, miért nevezte el az első estén, amikor még alig ismerték egymást, káro királynak.

— Csak úgy... játékból. Vagy kacérságból.

Leban csak a fejét rázta, s azt mondta, hogy ez a magyarázat semmit sem mond számára.

Anna tovább magyarázott: A kártya mindig sokat jelentett számára. A király tekintélyt jelent, s ő úgy érezte, hogy Leban fontos személyiség. Különösen akkor, amikor a zongorára támaszkodva az ajtó felé fordította oroszlánfejét, saját muzsikájától lelkesült, piros arccal.

— És miért éppen káro király?

— A szívkirály jobb lett volna? A szív, kedvesem, bátorságot és szeretetet jelent.

Gúnyolódása túlságosan is általános volt, nem is okozott fájdalmat. El is mondta Annának, hogy az egymás után következő megalázások megkeményítették szívét, igazi kutyatermészet lett.

— Az előbb azt mondtad, hogy oroszlánfejem van. Tudod mit? A pudlikutyákat is úgy nyírják, hogy oroszlánsőrénjük legyen.

Csak játszottak a szavakkal, egyiknek sem volt semmi súlya.

Leban úgy érezte, hogy amit a féltékenységről mondott, színigazság. Annára vetette tekintetét, és pillantását úgy mélyesztette a szavaik között támadt hézagok közé, mint valami kutató szondát. Belátta, hogy minden sorsot gyorsan egyenesbe kell igazítani. De hogyan?... Egyetlen betegség sem múlik el egyik pillanatról a másikra. A mélyre ható sebek az ember egész lényét megrázzák, és a fájdalom csak az eszméletlenség pillanataiban lapul meg lüktetve. Tudatának egy részét bíborköd burkolta be, és a homályból Anna kellemetességei élvezőinek képe

bukkant föl, holmiféle általános arcok, egyre sem lehetett ráismerni. Tudta, hogy a köd egyszer a szívébe is behatol és szomorúsággá, fájdalommá változik, amit nem tud majd egyszerűen lerázni magáról. Most azonban ez nem volt fontos. A köztük folyó hideg, lélektelen beszélgetés, a köztük támadt úr volt csak fontos. A post coitum keletkezett úr... De mitől? Fejak, a szonáta, a kutyák, az autó, az olasz ügyes vezetése, a kártya, a celjei állomás, a rákos asszony meg a férje — érthetetlen, téves jelek, együttesen is semmi. Kinek, miért szőtték egybe ezt a semmit? Hát nem lehetett volna másképpen? Lehet, hogy a fáradtság okozta, de látta Annát, amint a nagy fák között parányinak látszik, botladozik a gyökerekben, egy pillanatra rávilágít a nap sugara, majd ismét beleolvad a csupasz lapos fölött emelkedő erdő árnyékába, mit sem törődve az ő kiáltozásával, de az is lehet, hogy nem is hallotta a szavát, hiszen messze volt, s utol sem érhetette... Elment. Eltávolodott. A szavak úgy hullottak a köztük levő pusztaságra, mint a lecsapó kányák, hogy azután üres karmokkal, zsákmány nélkül emelkedjenek föl, mert a fű között semmi élő sem volt.

Amióta nem beszéltek Anna édesapjáról, megszakadt köztük a kapcsolat. Lebannak nem volt kéznél semmiféle története, hogy elmondhassa.

Anna a többi vendégre akarta terelni a figyelmét.

Leban csak annyit mondott, hogy jól ismeri az effajta népséget, akár csukott szemmel is le tudná rajzolni őket.

Pedig csupa élénkség volt körülöttük a sok ember. A bejáratnál balra, az összetolt asztalok mellett ültek a szakszervezeti kirándulók, a magukkal hozott harmonika muzsikájára táncoltak. A táncolók között gyerekek kergetőztek, az asztalok között is futkároztak, kiszaladtak a folyosóra, s ott kiáltoztak a ház előtt. A felnőttek megfedkeztek róluk. Egyik-másik arcon igazi, szívből jövő vidámság tükröződött, de voltak köztük szomorúak is, akik bánatukat fanyar mosoly mögé rejtették. Mindegyikük arca kivörösödött, kamaszok hadonásztak vörös boros poharukkal, az idősebb nők pedig aggódó gondossággal kóstolgatták borukat.

Lebannak a régi idők zarándokai jutottak eszébe.

— Sok minden nem változott — mondotta. — Hallgasd csak, hogyan énekelnek!... Nézd csak azt az öregasszonyt, a borba mártogatja zsemlijét. Mindig így csinálták...

A sarokban, az ablak mellett egy kisebb társaság üldögélt. Vállalati igazgatók, kereskedelmi osztályfőnökök, jogi előadók külföldi üzletfeleik társaságában. Csak keservesen sikerült fenntartaniuk a beszélgetés fonalát. Egyikük ismerte Annát, és feléje bólintott. Isztriai vörös bort ittak, mert úgy gondolták, hogy ez a bor különlegességnek számít, és hazafiasságuk különlegességét meg meglepőt keresett a külföldiek számára. Az üzleti ügyeket csak felszínesen érintették. Azok is, akik csak szlovénül tudtak, feszült arccal menekültek az ivásba.

Leban egy pillanatra úgy érezte, hogy a benyomások fölkaparják, de valahogy tetszett neki a dolog, úgy érezte, mintha tarka álomképek közé, pihentető puhaságba süllyedne. Szeme és füle minden apróságot észrevett, és a részletekből villogó képet állított össze. Nem védekezett, a természete játszott vele, a gondolkodástól menekült. (Egyszer ezt írta a naplójába: „Mindig könnyelműen cseberéltem össze a hangokat és

az embereket. Azzal hitegettem magamat, hogy a színek megteszik a magukét. Hangszerelésem olyan ríktó, cifra volt, akárcsak egy szlavóniai menyasszony, azzal a különbséggel, hogy a dukátok alól nem egy riadt vagy szomorú szempár tekintete villog elő.”)

A csillár körül apró ködfoszlányok hullámszanak. Az arcok egyre pirosabbak, és az emberek ide-oda hullámszanak, forognak, mint egy körhinta, amelynek szerkezetét meglendítette valaki, és most nem lehet megállítani. Az ajtóban a vállalati titkár meg a könyvelő kitárt karokkal örök barátságot esküdnek egymásnak. Dominóznak is már... Egyesek táncolnak, mások ülnek. A viharkabátos angyal a csirkecombok között válogat, nefelejcskék szeme közben a krumpliorru tréfacsináló felé fordult.

— Két szék kell Emmának? Egy nem elég a fenéke alá?

A pincérlány a vendégek feje fölé emelve hordozta körül a salzburgi galuskával teli tálat. Hóna alatt verejtékfoltos volt a ruha.

A vendéglátó vállalat igazgatója németül szólt külföldi üzletfeleihez:

— Kosten Sie von dem da! Teran. Der Wein ist weltberühmt! Schmeckt's? Ja...? Also, wir können auf keinen Fall unter 17%! Nein, Nein, wirklich nicht!

Az öreg takarítóasszony, akinek új frizurája van, kezét az arcára szorítva védekezik a feléje nyújtott borospohár ellen. A többiek énekelnek: — Viszi már a víz bárkámát... Ugyan melyiküknek jut eszébe a zarándok, melyikük éneklie ezt a dalt? A harmonikás enyhén tántorogva sétál az asztalok között. A vállalat titkárának hangja hallatszik:

— Kérdezd meg tőle, lehet-e még Opel Cadettot kapni!

Az igazgató csak legyint, esze ágában sincs megkérdezni, egyre csak a hegyeinket és borunkat dicsérik. Egy Berta nevű leány csiklandósan nevet, mert az autóbusz sofőre a hátát tapogatja, hogy kitapasztalja, visel-e melltartót vagy sem. A másik lány meg, az a piros arcú, ott sírdogál az ablak mellett, mert Ludvik nem hajlandó utána menni, a barátnője meg egyre azt magyarázza neki, hogy gyámszer az a Ludvik meg gyáva is. A gyerekek közben visszajöttek, és fenyőillatú hideget hoznak magukkal. A cigarettafüst pókfonalai meglengenek.

Az egyik külföldi vendég szava hallatszik:

— Jedes Jahr eine Überraschung! Ihr seid wirklich flott!

A szakszervezeti kirándulók asztalánál három párka ül, senki sem hagyja őket szóhoz jutni, így hát kifordult szemmel csak isznak, isznak. Mozgásukban van valami a madarak fürgeségéből, amint hátravetik a fejüket, hogy torkukba zúdítsák az italt. Berta kimegy, a többi nő mérgesen néz utána, mert tudják, hogy megint visszajön bizonytalan, lusta járásával.

— Kár, hogy nem süt a Hold! — állapítja meg valaki a sarokban, és szinte sirva fakad, mert eszébe jut egy holdvilágos élmény. Berta az ajtónál visszafordul, a sofőr föltápászkodik, és végigönti a bort az asztalon. Tánc!

Egy szomorú képű fiatalember támaszkodik a söntéshez, holmi menetelésről beszél, katonaemlékeiről.

Leban Anna felé nyújtotta kezét, mintha csak föl akarná rázni dermedt mozdulatlanságából, pedig a mozdulat csak véletlen, önkéntelen volt. Anna tudta ezt, és nevetve állapította meg, hogy olyanok a táncolók, mint az első tavaszi legelőre kicsapott birkák.

— Egyszer már meséltél nekem a birkákról... Mikor is volt az?

— A mi első legelésünk, első éjszakánk alkalmából... Akkor. Ugye nem szereted a sok embert egyrakáson?

— Ha fáradt vagyok, mindig birkáknak látom őket, vagy pedig valami arra kényszerít, hogy mindegyikről kitaláljak valami történetet.

Ez a néhány mondat sem csökkentette a köztük levő távolságot. Az első éjszaka emléke elsuhanat mellettük. A nagy zajban is csend telepedett rájuk, és a kettőjüket elválasztó szakadék levegője sem mozdult. Leban érezte, hogy hasztalan az egész, céltalan mindaz, ami azon a délután, azon az estén kezdődött, tudta, hogy minden igyekezete neveltséges. Csak sötétséget látott maga előtt. Arra volt ítélve, hogy belemerüljön. Tudta, hogy a lánnyal együtt életének minden értelme elvész. Sok ember él cél nélkül, úgy látszik, neki is ez lesz a sorsa, nincs más választása. Sötétség sűrűsödött közéje és a leány közé. Anna sorsa apjához fűződik. — „Nekem nincsen sorsom — állapította meg. — Anna sorsából pedig nem meríthetek erőt. Jobb lesz, ha elmegyek.”

Erős kéz vezette a sötétben.

Eszébe jutottak édesanyja utolsó napjai. Egészen megváltozott, mint ha minden elszállt volna belőle, és most csak mosolyogtató derű maradt volna benne.

— Egy-két nappal előbb hívtak — mondotta, miközben a kertre nyíló ablakra szegezte tekintetét. Majd amikor Leban azt mondta, hogy nem érti, így szólt: — Ne hazudj! Semmi értelme!

Nemcsak az arcáról, a lelkéről is lehámlott a szépítő festék. Így lesz vele is. Ez a legbiztosabb, legmegbízhatóbb valami.

Ebben a pillanatban a leányban változás történt, éppen olyan, mint akkor a bárban. Görcsös mozdulattal húzta maga elé a borosüveget, mintha csak mögéje akarna rejtőzni, előrehajolt, olyan mélyen, hogy haja az arcába hullott. Suttogott is valamit, de Leban nem értette. Mielőtt fölfoghatta volna, hogy megijedt, a háta mögül mély, dörmögő hang szólalt meg:

— Micsoda meglepetés! Ez aztán szerencse!

Leban hátrafordult.

Az ivó bejáratánál egy meghatározhatatlan korú férfi állt. Integtetve rázta a kezét, hajlongott.

Mindazt, ami ezután történt, Leban lelkiismeretesen följegyezte naplójába.

„Meg kell mondanom, hogy mindjárt tudtam, kicsoda. Nem felejtetem el Anna leírását, meg hát az embernek néha vannak megérzései is. Utat tört magának a sok részeg között, akik ott tántorogtak az ivó közepén, de közben sem hagyta abba a hajlongást. Csak a mi asztalunknál torpant meg. Nem sokszor láttam ilyen sötét, nyugtalan pillantású szempárt. De a legjobban az lepett meg, hogy észrevettem: úgy mosolyog, mint akinek kötelessége, dolga volna, pedig nehezebbre esik, de hát mit lehet tenni, az embernek el kell végeznie a kötelességét. A beszéde is ilyen volt. Földízítette mondatait, de egészen másképpen, mint Prohaska szokta: nehézkesen, minden lendület nélkül. Annáról rá néztem, majd megint Annára. Láttam, hogy Anna arcán a pír meg a sápadtság váltogatja egymást, ujjával az asztalterítőt kapirgálta, a férfi meg nyugodtnak látszott, csak a szemének pislogása árulkodott. Azt hiszem, hogy jócskán beivott, mert nehezen lélegzett, a bőre csillogott,

de hát olyanfajta ember volt, akinek a lábát nem gyengíti le az ital, és a nyelvén sem lehet úrrá. Azt mondta, hogy nehézkesen beszél. Tulajdonképpen nem is igaz: lassan mondta ki a szavakat, de simán, akadozás nélkül, és nyugtalanító, furcsa sorba kapta őket egybe.

— Hát nem ismer, kisasszony? — kérdezte, és ujja hegyeivel az asztalra támaszkodott. — Igaz, régen volt. Régen... Nem is volna szabad ezt a szót az ön fiatalágával együtt emlegetni. Ne is tessék rám haragudni érte! Hiszen akkor még gyermek volt, rövid szoknyácskájából kilátszott a térde, s korán kellett lefeküdnie, ami igen helyes volt. Szalag is volt a hajában. Ugye? Persze, hogy volt! Hiába, az én emlékezetem nem csal, nem hagy cserben, se jóban se rosszban. Igen, igen! Fehér szalag volt a hajában! És a szeme is éppen olyan, mint akkor volt. A szája sem változott. A füle sem. A homloka is éppen olyan. Hiába, az én emlékezetem nem csal... Hát valóban nem emlékszik rám?

Anna csak bólogatott. Láttam, hogy csak a férfi szájáig emeli tekintetét, mintha félne a sötét szemektől. Szinte visszaváltozott azzá a gyermekké, akiről a férfi beszélt. Még egyszer, szinte félénken bölintott.

Fömláltak. A férfi megkérdezte tőlem, férje vagy nagybátyja vagyok-e Annának. Kezet nyújtott, és megmondta a nevét. Még ma is érzem a kezemben azt a hűstomeget, kellemetlen, hosszas szorítását, amely sehogyan sem akart elválni a tenyeremtől. Kérdésében nem volt semmi csípő szándék, inkább erőszakoltnak hangzott. Hellyel kínáltam meg, eléje tettem egy poharat, amely eddig lefelé fordítva állt az asztalon, és töltöttem neki. Egy kicsit megmutatta a fogát, és magasra emelve a poharat ránk köszöntötte. Nem válaszoltunk, csak mi is megemeltük a poharunkat.

— Már régen keresem magát! — mondotta azután egyszerűen és minden átmenet nélkül. — Hol él?

— Zágrábban.

Anna, hogy elcsitítsa keze remegését, öklöbe szorította ujjait.

— Persze, persze. Ezért nem találkoztunk. Én magam egyre csavarogok, sehol sincs megállásom. Igaz, jól keresek.

Megkérdeztem tőle, mi a foglalkozása.

— Kereskedelmi utazó. Aki mindenkit megnevettet, és akin mindenki nyugodtan köszörülheti a nyelvét. De hát mi lehet más egy volt kereskedő? Egyszerre elszedtek tőlem mindent, én meg most lassan visszaszedegetem.

A szakszervezeti kirándulók felé mutatott, akik Berta körül seregltek össze, és a cigarettafüst fellegeibe burkolózva a Marinát énekelték.

— Azok senkitől sem vesznek el semmit. — Legyintett. — Megöszültem, múlnak az évek, mintha csak kergetné valaki őket, mégsem hagyhatom abba. Úgy látom, uram, maga sem különb. Tudja, hogy a kisasszony meg én bizonyos kapcsolatban állunk egymással? Látom, fölhúzza a szemöldökét, tehát nem tudja. Röviden elmondom: Amikor Anna édesapja földbe került, vagyonának nagy részét én vettem át. Csiklandós ügy volt ez! Én tőle vettem át a vagyonát, tőlem meg elvették. Megszoktuk már, hogy semmink sem marad. Persze akkor nem vettem ilyen könnyen a dolgot, bizony nehezemre esett, ha egy kereskedő egyáltalán mondhat ilyesmit...

Emlékszem, hogy csaknem álmosító egyhangúsággal beszélt, és minden mondat végén elmosolyodott, mintha attól tartott volna, hogy durvának látjuk. Fogta az üveget és töltött magának, nyilvánvalóan sejtelve sem volt róla, mi az: zavarban lenni. Hallgatása ránk telepedett, megriasztott bennünket.

— Ugye? . . . — kérdezte hirtelen.

Láttam Anna szemét, mert tekintetét végül is fölemelte az abroszról, pillantása égett, ellenállást fejezett ki. Ismertem már annyira, hogy tudtam, nem tévedek. Erőlködött, hogy leküzdje mérhetetlen rettegését.

Az igazgató meg külföldi vendégei közben elmenni készülődtek. Egyikük megjegyezte:

— Es war wirklich nett!

— Mit kíván? — kérdezte Anna.

A férfi úgy tett, mintha nem hallotta volna a kérdést. Összefonta karját a mellén és hátradólt.

— Szép gramofonjuk volt.

— Igen.

— Azt hiszem, társaságot vártak. Rosszkor toppantam be. Az esti vonattal érkeztem.

— Pontosán érkezett.

— Ha jól emlékszem, szobrok is álltak a szobában. Szép szobrok . . . Megvannak még? Hát igen, közben háború is volt.

— Emlékszem, nagyon gondosan volt fölöltözve.

— Hogy van anyuka?

— Emlékszem a kezeire is.

Úgy láttam, hogy Annának ezekre a szavaira önkéntelenül megmozdultak az ujjai.

— Édesanyja öngyámsága zongorázott. Persze, zongorájuk is volt. Ön is játszott rajta?

— Igen. Emlékszem milyen gondosan detörölte a cipőjét a lábtörlőn

— Édesanyja, láttam, aggódott, ami teljesen érthető is volt. Később kiderült, hogy nem tévedek . . . Hát igen, kellemetlen história volt!

— Emlékszem a nyakkendőjére is.

— Édesapja nagyon szerencsétlen ember volt.

— Arra is emlékszem, mennyire dicsérte édesapám pincéjét.

A férfi az asztalhoz nyomta a hasát, előregörnyesztette a hátát, és Anna felé fordult. A hirtelen mozdulattól hajsörénye is meglebbent. Tekintete azonban nem állapodott meg, ide-oda járt, mint az óra ingája, amelyet a lassan ereszkedő súlyok tartanak mozgásban. Szétnyitotta karba tett kezét, és ujját a leányra szegezve megkérdezte:

— És mire emlékszik a legtisztábban?

A válasz egy pillanatra sem késett.

— A kártyára. Kettőjük játékára!

— Ó, úgy? Hát persze! Nagyszerű! Ez igazán nagyszerű! — mondotta, és tenyerét az aszalterítőre fektette. — Hogy az igazat megvalljam, nem ezt vártam.

— És miért nem?

— A fiatal emberek általában feledékenyek.

— Pedig látja, vártam magára!

— Köszönöm! — kiáltott föl a férfi, majd a tömzsi emberek szokása szerint egész testével felém fordult, kacsintott egyet, ugyanakkor a



kezembe nyomta a poharat. Ellenszenvesnek és nevetségesnek éreztem mindezt, mégis szót fogadtam, ittam és a pohár fenekén keresztül figyeltem, hogyan fúzi egymáshoz mosollyal díszített mondatait.

— Nem szeretném untatni, uram, mert még majd azt hiszi, hogy a foglalkozásom vert meg ilyen természettel. Kérem, értsen meg! Hogy ne csodálkozzék, inkább elmondom, miről is beszélek a kisasszonnyal. Elmondom, hogyan nyertem el kártyán ezt a szép fiatal teremtetést édesapjától. Bizony így volt! Elnyertem! Amint mondtam, még gyermek volt, a térdéig sem ért a szoknyája, masni volt a hajában, korán le kellett feküdnie, de visszajött, éppen akkor, amikor a játék végére értünk. Ott állt a lépcső tetején, onnan nézett ránk. A gyermekek mindent észrevesznek! Az volt az érzésem, hogy tudta, hogy édesapja vagyona elúszott, és a szerencse az én malmomra hajtotta a vizet. Jó későre járt már az idő, s valószínűleg egyáltalán nem is aludt, de lehet, hogy valami fölébresztette... No, de hagyjuk a részleteket! A kisasszony meg én mindenre emlékszünk, a részletek önt úgysem érdeklik. Az édesapját bizonyára nem ismerte. Röviden: a tét a kislány volt. Azaz, ha nyerek, az enyém lesz, persze majd ha felnő. A szerencse nekem kedvezett. Én nyertem. Jó lapjárásom volt az este. Közvetlenül a háború előtt történt, abban az időben nyakra-főre kártyáztunk, mint-ha csak sejtettük volna, mi készül.

A szemébe néztem, szerettem volna megállítani repdeső pillantását.

— Mit néz rajtam? — kérdezte.

Nem tudtam válaszolni, de éreztem, hogy a sötétből, a lemondásból, amely lassan érett meg bennem, erőt kapok, ellent tudok állni, és lelkemben makacsság sűrűsödött. Eltoltam magam elől a poharat, mert úgy éreztem, helyre van szükségem. Lesben álltam, Annát rejtettem, s közben a férfi szögletes arcát, lapos száját, alacsony homlokát néztem, minden erőmmel rája figyeltem, a fülem azonban mást is közvetített: a söntésnél ácsorgó legény az öreg tengerészlől énekelt, Berta az egyik párkára mond rosszakat, árulkodónak mondja, a párka meg zokog, tagad, a harmonikás futamokat erőszakkal ki hangszeréből, a pincérlány meg a törött poharak árát követeli.

— Nem gondolja, hogy piszkos, undorító játékot játszottunk Anna édesapjával?

— És maga most tovább folytatja ezt a bohózatot!

— Szó sincs bohózatról!

Tekintete megállapodott, arcán öreges bánat suhant végig, szavait az abroszhoz intézte, de most már gyorsabban, nagyobb lendülettel beszélt.

— Az állam mindent elvett tőlem, amit munkámmal szereztem. ...Egye fene! Belenyugodtam. De azt, amit az ember kártyán nyer, senki el nem veheti tőle. Olyan volna ez, mintha valakinek a tehetségét akarnák elrabolni. Nem így van, kisasszony?

Anna szinte megigézve nézett rá.

— Igen... a tehetségét... — mondotta elveszve. Majd rám mutatott: — Csakhogy ennek az úrnak is van tehetsége.

— Annál könnyebben meg fog érteni!

— Mit kell megértenem? — kérdeztem.

— Azt, hogy teljes joggal magamnak követelhetem ezt a szép fiatal teremtetést. Hangsúlyozom: ezt a szép fiatal teremtetést! De hagyjuk a tény-

állást. Elnyertem még akkor, amikor gyermek volt, a kor most egyáltalán nem fontos. Én nem ragaszkodom az élethez, egyáltalán nem tartom fontosnak. És ön? Hiszen az élet semmi, a legjobb esetben olyan, mint egy kártyaparti: teli véletlennel, meglepetéssel, trükkökkel. Miért kellene hát többre becsülni, mint a kártyán szerzett nyereményt? A szabályokat és az eredményt azonban tiszteletben kell tartani! Ez az egyetlen megbízható valami. Így van! Úgy gondolja, hogy egy kereskedelmi utazónak nincs joga filozofálni? Ha nincs is, nekem most meg van engedve, hiszen kiránduláson vagyok! Hát nincs jogom elvenni azt, amit megnyertem? Rettenetesen sok éven át vártam rá. Ne mondja, kérem, hogy az efféle ügyek elévülnek. Nem, barátocskám, nem! A régi és az új elvek szerint sem. Várjon, ne haragudjon! Van egy egészen kivételes indítványom. Tréfával kezdtük, fejezzük is be tréfával. Mert ha komolyra fordítjuk a dolgot, az isten legyen nekünk irgalmas!

Felém és Anna felé hajolt, mintha csak azt akarta volna, hogy igazat adjunk neki. Keménysége eloszlott, mosolya szinte tehetetlenné vált.

Még mindig csak néztem rá, mert a szavak elhervadtak az ajkaim között.

Belenyúlt a zsebébe, és egy csomag kártyát vett elő. Végighúzta hüvelykujját a lapok szélén. Azután kiterítette elé az egész csomagot:

— Tudja mit? Játsszunk még egy partit. Maga meg én. Megint csak ezért a szép, fiatal teremtésért...

— Nem ismerem a kártyát, soha az életben nem kártyáztam még. Csodálkozva nézett rám, majd elgondolkozott.

— Egy pillanat!

Zsebre vágta a kártyát, és a másik kezével egy kis kockát kotort ki a mellényzsebéből. Elém gurította.

— Hát ehhez mit szól?

Elszántam magam. Kezembe vettem a kockát, a tenyeremen méregettem, olyan volt, mint valami fegyver, olyan hideg. Éreztem, hogy nem húzhatom ki magamat, ezzel a hazardjátékkal véget ér az eddigi bolondozások sora. És abban a világban, amelyben akkor mozogtam, abban a valószerűtlen környezetben a játék volt az egyetlen valóság.

Bólintottam, és megkértem, magyarázza el a játék szabályait.

— Svéd módra játszunk. Öt dobást javaslok. Az eredményt összeadjuk, de ha egyest dob, ezzel a dobással törli addigi eredményét. Érti? No várjon csak, majd megmutatom.

Megmutatta. Azután Annához fordult, s megkérte, jegyezze a dobások összegét. Kemény, erőltetetten nyugodt arckifejezésén ekkor csillant meg az első igazi öröm, a káröröm: pillantása Anna hidegtől piros kezén állapotodott meg, és szinte élvezni látszott a két kéz tehetetlenségén. Papírt, ceruzát vett elő, s Annának adta.

— Igazán furcsa!... Ha az ember meggondolja, hogy ez a szép, fiatal teremtés saját maga jegyzi sorsának fordulását... De mi is volna, ha nem lenne tréfa ezen a világon!... Vallja be, hogy enélkül unalmas volna az egész élet. Nos? Ki kezd? Én vagyok a kihívó fél, tehát önnek engedem át az első lépést.

Először négyet dobtam, azután egymásután ötöt, majd hatot, hármat, kettőt, hármat, hatot, ötöt. Harminckilencig jutottam. Merjek tovább menni? Nem merészelttem Annára nézni, nehogy megverjen a szemével

vagy megriasszon. Harminckilenc... Mondtam neki, hogy írja föl. A szeme sarkából láttam, hogy ujjai elfehéredtek, olyan szorosan, markolta a ceruzát. A söntésnél álldogáló fiatalember, aki sehogy sem tudta elfelejteni katonaemlékeit, tántorogva jött keresztül a termen, és a mi asztalunknál állapodott meg.

— Jó sokat dobott! — állapította meg az ellenfelem. — Alaposan neki kell gyütrekezniem.

Most ő volt soron. Hosszú, lágy mozdulatokkal dobta el a kockát, mint a kuglizó a tekegolyót.

Hat meg hat az tizenkettő, meg öt az tizenhét, meg négy az huszonegy, meg három az huszonnégy, meg hat az harminc, meg kettő az harminckettő, meg négy az harminchat, meg négy az negyven.

— Elég! Maradjon meg ez a kis előnyöm. Írja föl, kisasszony!

A következő sorozat: három, három, kettő, három, négy, hat, öt, kettő. Összesen huszonnyolc.

Most Anna szólalt meg:

— Elég!

Ránéztem. Hát egyáltalán komolyra megy ez a játék? Kinek a sorával játszunk? Homlokán apró verejtékcseppek csillogtak. Erőlködve emlékeztem vissza arra az arcára, amelyet a Zrinjevacon láttam akkor — régen — este, amikor azt a tanácsot adta, hogy írjak hegedűversenyt, hópelyhektől csillogó, kedves arcára. Ettől az estétől a mai napig tart kettőnk múltja, az enyém is, ebben az időben keltek életre azok a jelek, amelyek arra figyelmeztettek, hogy nem jól használtuk fel életünket. Fölbukkantak a kiaknázatlan lehetőségek, visszatértek, mint ahogyan visszaosont az elkergetett házőrző kutya is, és a sötétből les felénk, hátha visszafogadjuk. Sohasem hittem varázslatokban. Mit hozhat, milyen megoldást a játék? Adhat-e kielégülést a véletlen?

— Okos ember ön! — mondotta ellenfelem, és már lódította is a kockát. Egymásután négyszer dobott egyet. Anna gyorsan áthúzta a papírra írott számjegyeket. Huszonhét pont előnyöm volt. A kisírt arcú lány, aki az előbb Ludvik után sírt, eltáncolt az asztalunk mellett. A könyvelő csókot cuppantott a füle mögé meg a kulcscsontjára, és a leány lehunyt szemmel sírta:

— Ó, te állat! Ó, te, állat!

— Látja, kisasszony — mondotta váratlanul a tömzsi férfi —, az édesapja nem volt ilyen okos. Éppen úgy játszott a kártyalapokkal, mint édesanyja a zongora billentyűivel. Érzéssel. Márpedig az érzések veszedelmesek lehetnek. És mi ártott most nekem? A beképzeltség. Már láttam magunkat, mi kettőnket, amint elmegyünk innen. Ne vegye, kérem, rossznéven egy öregembertől. Mert még mindig hisz az apró örömeinkben, még akkor is, ha az élet semmit, éppenséggel semmit sem jelent számára. No, de ne bölcselkedjünk, játszunk. Ön dob!

A harmadik sorozat:

Hat, három, kettő, öt, kettő, egy. Semmi.

Úgy éreztem, hogy a gyomrom a torkomig emelkedik.

Most az ellenfelem dobott: három, kettő, kettő, hat, öt... Megállt, és rámnézett hunyongó, sötét szemével. Azután újra dobott. Hatot, négyet, ötöt... Utolért, sőt el is hagyott. Miért nem áll meg? Miért nem iratja föl, mennyit dobott? Újra dobott. Rövid, makacs mozdulatokkal, elmélyült odaadással. Hármát, négyet, kettőt. Mit akar még? Három,

kettő. Negyvenhét pontot szedett össze. Ránk bámult és félig megmutatta a fogait.

— Írjuk föl? — kérdezte az ujjai között forgatva a kockát. — Talán okos volna... Mert hát nem sok kell hozzá, hogy az egészséget megsemmisítse. Úgy vélem, kisasszony, hogy gyermekkori élményeinek nagy részét elfelejtette. Kettőnk egyezségét azonban, látom, nem. Sohasem jutott eszébe, hogy tréfára vegye az egészséget... Igen helyes! És még egyet dobok.

— Az emlékezetem valóban kitűnő — mondotta Anna szárazon.  
Egyes. Semmi.

Teletöltöttem a poharamat. Reszketett a kezem, és mintha vastag falon át hallottam volna, úgy jutott el tudatomig a tömzsi ember nevése.

— Még mindig huszonhét előnye van.

A hátam mögött ácsorgó legény is megszólalt:

— Ha elveszett a tehén, vesszen utána a borja is.

Anna látszólag minden összefüggés nélkül vágott közbe:

— Elkergetett bennünket a városból! Anyámat is, engemet is.

— Én? Soha! Biztosan a jószágigazgató gonoszkodott... No, de játszunk tovább! Most jön a negyedik, az utolsó előtti sorozat.

Először hatot dobtam, azután négyet. Összesen tíz. Meg kettőt, azaz összesen tizenkettőt. Aztán ötöt. Hármat. Összesen húszat... Hozzáadtam az előbbi huszonhetet, és úgy éreztem, hogy elég előnyöm van. Anna le se vette rólam a tekintetét, és amint egyik kezemből a másikba ráztam a kockát, lassan bólogatott. Csupa víz volt az arca, a fénycső világossága keményen kirajzolta arcának szabálytalan vonásait, de tudtam, hogy egyszer még visszatér gyengéd, játékos arckifejezése, amely úgy emelkedett ki egy havas éjszaka emlékei közül, mint a megígért, de soha el nem nyert öröm emlékműve. Rászóltam, hogy jegyezze föl az eredményt. Észrevettem, hogy ellenfelem csodálkozik. Halálos komolysággal kérdezte meg tőlem, mi a foglalkozásom, s amikor megmondtam neki, csak a fejét rázta.

— Én mondom önnek, ki kell használni az alkalmat.

Dobott. Emlékszem, hogyan gyarapodtak a számok, és hogy a fülem a kocka zörgésén kívül semmi más neszt nem fogott föl, pedig a szakszervezeti kirándulók bizonyára most is lármáztak, és a harmonikás is ott hadonászott az asztal mellett. A hátam mögött álló fiatalember félretolta a harmonikát, rászólt: hagyjon bennünket békén. Ellenfelem tovább gyűjtötte a pontokat. Már túl volt a húszon. A söntésben egy villanyégő himbálózott, fénye szinte szúrta a szememet. A pontok száma huszonötre emelkedett. Hű, micsoda dühbe gurultam, amikor utolért! Négyet dobott, hármat, még egyszer hármat, azután letette a kockát. Tíz pont előnye volt.

— Óvatos emberrel óvatosan kell játszani! — dörögte, és meghajolt Anna felé, aki a pontokat jegyezte föl. — Biztosra veszem, hogy nem tagad meg tőlem egy pohár bort. Köszönöm! Mielőtt folytatnánk, egy kis frissítőre van szükségem. Hiába, az évek... Látja, most egy régi, már elfeledett számlát egyenlítőnk ki, és lesz ahogy lesz. Minden bizonytalan ezen a világon, csak a játék szabályai világosak. Lehet, hogy velem jön, kisasszony... Istenem, ha meggondolom, hogy akkor

egészen reggelig kártyáztunk. A házat köd vette körül. Az ön édesapja veszített. És nem kért revansot.

Anna megkérdezte.

— És minden alkalmat ki szokott használni?

— Egyáltalán nem vagyok könyörületes. Szerintem senki sem könyörületes. A kártya meg a kocka megmutatja, ki micsoda. Amint látom, ez az úr sem ismer könyörületet.

Fejbólintással adtam tudtára, hogy igaza van. Mindig az volt a véleményem, hogy az irgalom a gyengeség érzése. A velem szemben ülő férfi ellenségem volt. Harcoltunk. Ő holmi sötét elvért, amely a világ rendjébe vetett hitét pótolta, én meg Annáért, noha tudtam, hogy akár-hogy is szolgál a szerencse, nélküle süllyedek el a sötétségben. De most úgy éreztem, hogy segítenem kell rajta. És azt is éreztem, hogy minden erőmet erre a célra összpontosítom. Egy végtelen játéktér közepén álltam, és jeleket állítottam föl, hogy tudjam honnan kell elindulnom. Tulajdonképpen rendet csináltam, amiről olyan sokszor beszéltem a nőknek, pedig hát magam sem tudtam igazából, mi a rend.

— Dobunk? — kérdeztem.

— Dobjunk!

Először négyet, azután sorban egymásután kettőt, négyet, hármat, ötöt dobtam. Összesen tizennyolcat. Úgy éreztem magam, mintha hosszú szökkenésekkel egy tisztáson kellene keresztüljutnom, amelyet az ellenség máris célba vett géppuskájával. A vér zúgott a fülemben, elnyomta a részekek ordítózását, a poharak csengését, a nevetés és a harmonika hangját. (Ki tudja hogyan, miért, egy pillanatra eszembe jutott az ötödik brandenburgi koncert klavicsemlalójának kadenciája...) Tizennyolc meg hat az huszonnégy, meg hat az harminc... Harminc. Na lám. Egy egyenlő oldalú háromszög, egy tiszta hideg, csillogó számjegy, és számomra mégsem jelent semmit. De mégis! Tovább kell futnom, fedezékbe kell jutnom. Hol is vannak a katonái okmányaim? Gyerrünk! Harminc meg négy, az harmincnégy, meg öt az harminckilenc, meg hat az negyvenöt. Közben egyre lesett rám az egyes, az egyetlen fekete pont a fehér lapon, s olyan volt, mint a puska csövének nyílása. Még egyszer dobtam. Öt! Negyvenöt meg öt az ötven.

Most már hallottam a hátam mögött álló fiatalember szavát:

— Az istenfáját!... — lehelte.

Anna ötöse hosszúra nyúlt, a nulla meg szögletesre vált.

— Egészségére!

Ellenfelem tüstént fölkapta a kockát. Nagy keze úgy feküdt az abroszon, mint valami veszedelmes fegyver, amelyet használat előtt még alaposan meg kell vizsgálni. Az erek lassanként kidagadtak a húsból. Nyugtalansága a mélyben talált magának utat. Figyeltem az arcát. A legerősebb fény se ajándékozhatta meg kedvesebb kifejezéssel, olyan volt, mintha fából faragták volna és a szája meg az álla körül elhibázták. Annára gondoltam, a gyermek Annára, aki ott állt a lépcsők tetején, és figyelte a játékot. A fából faragott arcmás feléje fordult. Virradt, és az éjszakai ködfoszlányok sűrű köddé egyesültek.

— Legalább negyvenegyed kell dobnom, hogy utolérjem... Mit gondolsz, sikerül? Nem fél? Nem aggódik érte?

Nem válaszoltam.

— Mert én nem aggódom! Nem olyan a természetem.

Dobott.

Hatost, azután még egyszer hatost. Pontosan emlékszem, hogy a kocka az első dobásnál az óramutató járásával egy irányban gurult, a másodikon pedig jobbról gördült a borospohár közelébe és egy pillanatra tétovázott. Tehát tizenkettő. A pincérnő, aki eddig a harmonikást figyelte, ebben a pillanatban bekapcsolta a gramofont. Önkéntelenül is elmosolyodtam, mert a lemezjátszóból az *Accanto a te splende il sole* című dal harsogott, éppen az, amelyet Anna akkor a bárban megrendelt. Nem vagyok babonás. Minden alkalommal másként dobott. Ezúttal a magasból ejtette le. Öt. Összesen tizenhét. Kettő. Összesen tizenkilenc. Három. Huszonegy. Négy... Már huszonöt pontja volt. Éreztem, hogy kihűl a kezem, a lábam. Azután kettőt dobott. Huszonhét pontja volt már... Miért kínlódom? Miért szorongok? Hát komoly ez a játék? Huszonhét meg négy, az harmincegy. A szívem úgy vert, olyan vadul dobogott, mintha ki akarna ugrani a mellemből.

— Két dobással utolérhetném — mondotta az ellenfelem. — De előbb engedjen meg egy kérdést. Ha netalán veszítene, kérne még egy sorozatot vagy legalább egy dobást?

Egyáltalán nem gondolkoztam a válaszon.

— Egyiket se kérném.

— Én sem!

Most már sürgettem.

— Na, dobjon már!

A kocka lassan hullott ki húsos tenyeréből. Két pont jelent meg. Harminchárom.

Ezután egyest dobott.

Minden eltávolodott tőlem, minden, ami körülöttem volt, úgy látszott, mintha megfordított távcsövön át látnám. Csak ezt gondoltam: — Elég volt!... Vége van! Láttam, hogy Anna félrefordul, az ablak felé, oda, ahol sötétebb volt, és megpihenhetett a tekintete. Valahogy úgy éreztem, hogy kisebb lett, valahogy sűrűbb, tömörebb. Egész teste elzsibbadt, a kezét sem bírta fölemelni, hogy letörölje arcáról a verejtéket.

Ellenfelem felém fordult:

— Így ni! — mondotta rekedten. — Befejeztük... A kisasszony szabad... az öné.

— Befejeztük... — ismételtém én is.

Megkérdezte tőlem, meg vagyok-e elégedve. Annára rá se nézett. Föltápászkodott, és a kockát a mellényzsebébe dugta. Sötét szemén egy pillanatra, szinte csak mellékesen, a vágy fénye gyúlt ki, kemény, gunyoros szomorúság csillant meg.

Így szólt:

— Tudja-e, mi a legszomorúbb az egész dologban?

Csak a fejemet csóváltam meg.

— Az, hogy jóformán mindegy, mi a játék következménye. A játékot... azt sajnálom. Ez a legtöbb, amiben részem van. Igen, eljön az idő, amikor az embernek minden mindegy, minden céltalan. Bocsásson meg, ha sokáig a terhükre voltam. Köszönöm szépen a szíves vendéglátást. Már korán reggel útra kelek, Celjében van dolgom.

Kétszer is meghajolt, azután gyors léptekkel a söntésbe ment, onnan meg ki a folyosóra.

A fiatalember, aki a hátam mögül figyelte a játékot, elébem állt.

— Legyőzte a kutyát! — mondotta elragadtatott hangon, és úgy hadonászott, mintha ő ittasodott volna meg az én győzelmemtől. Nyilvánvaló, hogy nekem szurkolt.”

Eddig Leban naplója.

Fizetett, azután kézen fogta Annát, s a már lankadó táncosok között kivezette. A részleteket nem vette észre, csak színes árnyékokat látott mozogni maga előtt. Anna szobájába mentek. Jó meleg volt odabent. A fenyőfa és kávé illatát érezték, mint hajdan egy másik szobában, csak akkor a tölgyfa illatozott. Megállt az ajtóban, Anna meg a kályha mellé állt, és vetkőzni kezdett. Szinte hangsúlya volt minden mozdulatának, ahogy ruhadarabjait sorra a szék karfájára ejtette. Azután... pirosság öntötte el az arcát és egész törékeny, szinte kislányos testét. Leban nem vette a karjába, nem vitte az ágyba, mint máskor, csak a tekintetével kísérté nyomon, amint az ágyhoz futott és a párnára vetette magát. Egész testét megrázta a zokogás, és így, sírva, remegve, szaggattottan kérte, ne követelje tőle, hogy hálából szeresse.

BODRITS ISTVÁN fordítása